

УДК [792.08:82.09-2]:378.016(072)

Рівненський державний гуманітарний університет

Факультет художньо-педагогічний

Кафедра театральної режисури

ВК15 Факультатив

“УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА ДРАМАТУРГІЯ”

**Методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи
для студентів художньо-педагогічного факультету**

освітньо-професійна програма «Сценічне мистецтво. Режисер»

спеціальність

026 «Сценічне мистецтво»

**кваліфікація «Бакалавр сценічного мистецтва,
режисер драматичного театру»**

Рівне – 2025

Українська та зарубіжна драматургія. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи завдань для студентів художньо-педагогічного факультету, здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Сценічне мистецтво, Режисер», спеціальності 026 “Сценічне мистецтво”, кваліфікації «Бакалавр сценічного мистецтва, режисер драматичного театру» / Рівненський державний гуманітарний університет; розроб.: З. О. Захарчук. Рівне 2025. 25 с.

Методичні рекомендації затверджено на засіданні кафедри театральної режисури

Протокол від 4 вересня 2025 року № 9

Завідувач кафедри
театральної режисури

_____ (Борейко Г. Д.)

Методичні рекомендації схвалено
навчально-методичною комісією художньо-педагогічного факультету
Протокол від 29 вересня 2025 року № 8

Голова навчально-методичної комісії

_____ (Власюк О. П.)

Згідно навчального плану на самостійну роботу студентів, які вивчають курс Факультатив «Українська та зарубіжна драматургія», виділяється на самостійну роботу – 60/80 годин для студентів відповідно стаціонарної та заочної форм навчання.

Отримавши тему, студент робить розвідку книжкових та інтернет-джерел. Опрацювавши зміст джерел, актуалізує необхідні матеріали за обраною темою і складає план викладу тексту в формі реферату.

Тому важливим є і ретельний виклад реферату, і зразок його оформлення. Нижче подаємо теми самостійної роботи, в тому числі і теми індивідуальних науково-творчих завдань.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кіл. годин
1.	Тема 1. Витоки української професійної драматургії. Драматургія нової літератури. Творчість І. Котляревського та Г. Квітки-Основ'яненка – перших класиків української драматургії – важливий етап в становленні реалістичної української драми. Українська драматургія в контексті української літератури. Періодизація української літератури. Прадавня, давня і нова література. Прадавня література. Народна драма – джерело професійної драматургії. Значення, зміст і форма прадавніх пісень та ігор українського народу. «Просо» – мікродрама жартівливого характеру; «Коза» – драматична сценка гумористичного характеру; «Явтух» – драматизована пісня жартівливого характеру. Давня література. Шкільні драми, тематичні групи. П'єси Різдвяного та Великоднього циклів; міраклі – п'єси на теми із життя святих; драми-мораліте – морально-дидактичні п'єси з алегоричним сюжетом; п'єси на історичні теми. Шкільні драми «Владимир» Феофана Прокоповича та «Милость Божия» – видатні явища давньої драматургії. Інтермедії та інтерлюдії – побутові гумористичні сценки – перші невеличкі вистави в антрактах. Драматургічна спадщина першої половини XIX ст. Драми Митрофана Довгалецького та Георгія Кониського. Виникнення вертепу – лялькового різновиду театрального мистецтва. Вертепна драма. Релігійні й світські п'єси. Специфіка показу. Значення перших драматичних творів в історії української літератури. Передумови створення реалістичної драматургії народною, рідною мовою. Перші професійні театри, драматурги і театральні діячі. Іван Котляревський – основоположник нової української літератури. «Наталка Полтавка» і «Москаль-чарівник» – визначне явище української драматургії на шляху реалізму. Тематика «Наталки Полтавки», сюжет, конфлікт, характеристика персонажів. Значення п'єси. Оцінка п'єси видатними вітчизняними та зарубіжними режисерами, драматургами, митцями. Значення спільної праці М. С. Щепкіна та І. Котляревського для долі українського театру. Драматургічна творчість Григорія Квітки-Основ'яненка. Комедії «Приезжий из столицы», «Шельменко-волостной писарь», «Шельменко-	7/5 год.

	денщик», «Сватання на Гончарівці», драма «Щира любов». Творчість Івана Котляревського та Григорія Квітки-Основ'яненка – перший і важливий етап у становленні реалістичної української драми. Спільне та відмінне у світогляді та творчій манері Івана Котляревського та Григорія Квітки-Основ'яненка.	
2.	Тема 2. Розвиток української драматургії другої і третьої чверті XIX ст. Становлення нової української літератури. Драматургічна творчість Тараса Шевченка, Марка Кропивницького, Миколи Старицького, Панаса Мирного, Івана Франка, Лесі Українки, Степана Васильченка. Тарас Шевченко – драматург. Драма «Назар Стодоля». Сюжет, реалістичність образів, ідея соціальної справедливості, художні особливості п'єси. Літературознавці про драми «Микита Гайдай», «Невеста», «Слепая красавица», історичну драму «Мазепа». Марко Кропивницький, Микола Старицький, Панас Мирний, Іван Франко – продовжувачі реалістичної традиції І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка. Особливості драматичних творів Пантелеймона Куліша, Олександра Стороженка, Олександра Барвінського, Володимира Дмитренка. Іван Франко. Патріотизм руського народу та осуд князівських міжусобних чвар – провідна тема перших п'єс героїчно-романтичного характеру «Три князі на один престол», «Славой и Хрудошь». Драматургія 60-70 рр. «Дай серцю волю, заведе в неволю», М. Кропивницького, «Різдвяна ніч», «Сорочинський ярмарок», «Чорноморці» М. Старицького, «Лимерівна» П. Мирного – зразки соціальної драми. «Різдвяна ніч», «Сорочинський ярмарок» – драматичні переробки, їх роль у популяризації творчості Миколи Гоголя. Застосування української народної творчості. Багатство та оригінальність драми М. Кропивницького «Дай серцю волю...» та драми «Лимерівна» П. Мирного. Класова нерівність – основа драматичного конфлікту, бідні селяни і куркулі – головні персонажі п'єс. Українська драматургія 80-90 рр. На шляху до нових вершин. Розквіт критичного реалізму в драматургії І. Карпенка-Карого, І. Франка, М. Кропивницького, М. Старицького. Тема трагічного становища гнобленого трудящого селянства, влади грошей, тиску капіталу та залишків кріпацтва – основні проблеми творів класичної драматургії: драми «Глитай», сатиричної комедії «Сто тисяч». Головна і допоміжна сюжетні лінії п'єси «Глитай». Образ селянина-бідняка та куркуля-лихваря, нагромаджувача первісного капіталу. «Сто тисяч» Процес перетворення куркуля у великого землевласника-капіталіста, постать нагромаджувача грошей і землі. Постаті кріпосників-поміщиків Воронових і Ляшенків у драмах «Не судилося» і «Доки роса зійде...» М. Кропивницького. Жорстокі та розбещені кріпосники та «панські посіпаки» у драмах «Прислужники» І. Карпенка-Карого і «Перед волею» М. Кропивницького. Знедолені селяни, наймички, дівчата і жінки, інтелігенція, страждання та безвихідність становища трудящих селян у драмах: «У темряві», «Глитай або ж павук», «Наймичка», «Не судилось», «Доки сонце зійде...», «Будка ч.27», «У темряві», «Талан».	7/5

	Образ Харитини – один із найтрагічніших образів драматичних творів класиків української драматургії. Різке протиставлення образів трудящих селян, наймитів, заробітчан, демократичної інтелігенції образам хижаків – куркулів, поміщиків, старшини, царських чиновників – основний художній прийом класиків-драматургів. Характер розв’язки в драмах «Дві сім’ї» та «Наймичка» І. Карпенка-Карого та «Олесі» М. Кропивницького. Розв’язання проблеми активної боротьби. Протест селян. Образи селянських бунтарів у драмах «У темряві» та «Будка». Елементи ідеалізації селянства в творах М. Старицького («Зимовий вечір», «Циганка Аза») та М. Кропивницького («Дві сім’ї»). «Шукачі правди» – моралізатори в творах І. Карпенка-Карого («Розумний і дурень», «Понад Дніпром», «Хазяїн» М. Кропивницького («Дві сім’ї», «Супротивні течії»), М. Старицького («Не судилось»). Пізнавальна цінність історичних драм «Сон князя Святослава» і «Камінна душа» І. Франка. «Бондарівна», «Лиха іскра поле спалить і сама щезне», комедії «Паливода ХУІІІ століття» І. Карпенка-Карого, драми «Богдан Хмельницький» М. Старицького. Їх пізнавальна цінність. «Сон князя Святослава» – класичний зразок історичної драми. Поєднання реалізму і прогресивної романтики. Уславлення патріотизму, осудження зради і міжусобних чвар. Народний гумор, приказки, легенди, жива народна мова, народні пісні, народні думи, народні перекази, балади та казки – засоби реалістичного відтворення соціальної дійсності у п’єсах класиків «Украдене щастя», «Кам’яна душа», «Бондарівна» Паливода ХУІІІ століття», «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці», «Маруся Богуславка», «По щучому велінню». Розкриття душевного світу, психології, переживань героїв – характерна риса високої художності творів класиків української драматургії. Короткий порівняльний аналіз-висновок про творчість М. Кропивницького, М. Старицького, П. Мирного, І. Карпенка-Карого, І. Франка.	
3.	Тема 3. Збагачення української літератури 1900 рр. новими реалістичними творами П. Мирного, І. Франка, І. Карпенка-Карого, М. Кропивницького, М. Старицького. «Сава Чалий» І. Карпенка-Карого – найвидатніша історична трагедія української літератури. Картина визвольного руху українських селян та і козацької голоти ХУІІІ ст. проти польських магнатів і козацької старшини. Оспівування відданості народній справі, суворий вирок зрадництву. Протиставлення образів: Гната Голого і Сави Чалого. Актуальність історичної трагедії «Оборона Буші» М. Старицького. Відважна боротьба оборонців міста проти війська магната Полоцького. Мар’яна – дівчина-патріотка, центральний образ трагедії. Викривальна сила і драматургічна майстерність п’єс «Хазяїн» «Суєта» І. Карпенка-Карого та «Майстер Чирняк» І. Франка. Процес збагачення, зростання куркуля-нагромаджувача, капіталіста-землевласника в комедії «Хазяїн». Психологія мільйонера-хижака, слуг і поплічників мільйонера. Образи працюючих заможних хуторян, інтелігентів-просвітян, строкових робітників, сільських пролетарів у п’єсах «Хазяїн», «Суєта», «Житейське море». Процес розорення крупним капіталом дрібних ремісників у комедії	7/5

	Чирняк» І. Франка. Трактатування проблеми боротьби проти капіталістичного визиску І. Франком. Соціал-демократ Криштоф – головний герой комедії. Продажність буржуазної інтелігенції в «Суєті» і «Майстрі Чирняка». П'єси «Конон Блискавиченко», «Розгардіяш», «Скрутна доба», М. Кропивницького, «Патріот» А. Тесленка, «Спокуса», «Не вгашай духу» П. Мирного «Лицеміри», «Приятелі», «Шантрапа» П. Саксаганського – відгук на злободенні питання суспільної боротьби доби першої буржуазно-демократичної революції. Творчий доробок Івана Франка. «Кам'яна душа, «Послідній крейцер», комедії «Учитель», «Рябина», історична драма «Три князі на престол», «Сон князя Святослава», психологічна драма «Украдене щастя». Побутово-психологічна драма І. Франка «Украдене щастя». Визнання і слава драматурга. Жанрова своєрідність драми. Проблематика твору. Сюжет і композиція. Художня особливість образів. Життєрадісність, народний оптимізм, гумор, поезія та елементи сатири в драматичних творах Степана Васильченка – лірично-побутових творах із життя села. Революційна, романтична, філософська, високопоетична драматургія Леся Українки. Жанрова палітра драматургії Лесі Українки. Новаторські п'єси Лесі Українки – новий етап у розвитку української класичної драми найвище досягнення української драматургії на початку ХХ століття. Відмінність тематики, образів, стилю, драматургічних засобів від п'єс інших українських драматургів. Події та образи минулого, історія країн і народів; релігійно-біблійна тематика як один із основних лейтмотивів творчості – найбільш характерна особливість драматичних творів Лесі Українки: «На руїнах», «В дому роботи, в країні неволі», «Вавілонський полон», «Одержима», «Касандра», «Оргія», «У катакомбах», «Руїн і Прісцилла», «Адвокат Мартіан», «Три хвилини», «В пущі», «Камінний господар». Конфлікти ідейного характеру – основа філософських п'єс Лесі Українки. Ідейна боротьба протилежних сил у фантастичній драмі «Осіння казка». Розкриття ренегатства, зради у драматичній поемі «На полі крові». Драми «В пущі», «Оргія», «На руїнах» – заклик до боротьби з «чистим мистецтвом». Сміслові новаторство «Одержимої», «Касандри», «Камінного господаря». Драма «Бояриня» та етюд «Три хвилини». Сюжет, композиція. Образи. Мотиви неможливості лицарства в умовах несвободи, ностальгії, національної пасивності-зради у змістовому наповненні драматичної поеми «Бояриня». Міріан («Одержима»), Ричард («У пущі»), Нартал («Руфін і Прісцилла», раб-неофіт («У катакомбах») та ін. – нащадки Прометея, одухотворені ідеєю справедливості, дорожчою за життя. Проблеми особи та оточення, проводиря народу в драматичних поемах «Одержима», «На руїнах», «Вавілонський полон», «Оргія», в драмі «В пущі». Природа розв'язок п'єс Лесі Українки. Оптимістичний трагізм, моральна нескореність та вірність своїй мрії. Драма-феєрія «Лісова пісня» – поетичний шедевр класичної української та світової драматургії. Основний конфлікт драми-феєрії (боротьба за світлу мрію), композиція (пролог, три дії, ремарка-епілог, вагома роль	
--	---	--

	природи, ремарки-пейзажі), особливості сюжетної побудови (дві кульмінаційні вершини, оптимістична розв'язка). Персонажі. Фольклорно-міфологічний образ лісової русалки Мавки – уособлення духовності й краси, символ високої людської мрії, торжества правди над кривдою. Килина і мати Лукаша – антиподи Мавки. Роздвоєність натури Лукаша. Образ дядька Левка – гармонійна ланка єднання мудрої людини з прекрасною і мудрою природою, персоніфікація природи.	
4.	Тема 4. Визначні драматурги ХХ століття. Драматургічна творчість М. Куліша В. Винниченка та І. Кочерги. Домінанта творчості, особливості мистецького почерку, оригінальність стилю. Володимир Винниченко – визначний драматург ХХ століття, найвизначніший представник філософсько-інтелектуальної течії в українській драматургії. «Дисгармонія» та «Щаблі життя» – перші п'єси. Драма «Щаблі життя» – родинно-побутова міщанська драма. Конфлікт батьків і дітей. Протиставлення гуманістичного пафосу піднесення людського в собі босяцькому існуванню у драмі «Чужі люди». Утілення краси у драмі «Дорогу красі». Вияв авторської тенденційності в апологетизації брехні у драмах «Базар» і «Брехня». Гостропроблемні психологічні драми «Дисгармонія», «Брехня». «Молода кров», «Чорна Пантера і Білий Медвідь», «Великий Молох», «Гріх». Драма «Гріх» – одна з найдовершеніших п'єс В. Винниченка. Революційна тематика. Осмислення мотиву гріхопадіння в морально-етичній площині. Одвічні проблеми мистецтва у драмі «Чорна Пантера і Білий Медвідь». Містифікований простір театральної гри між реальним оречевленим світом і метафізичним світом бажань, ревнощів, пристрастей, інстинктів. Драма «Між двох сил». Родинний конфлікт як модель соціально-національного конфлікту, що виростає з мелодраматичного любовного трикутника. Комедія «Співочі товариства» – сатиричний шарж на діяльність української народницької інтелігенції. Пародійно-іронічна драма «Натусь». Сатирично-шаржеве спрямування, сатира на мелодраму. Комедія «Панна Мара» – діалог із літературною традицією мелодрами, фарсів, комедії dell'arte. Микола Куліш – великий протестант доби «Розстріляного відродження». Становлення людини, сенс життя людини в суспільстві та суспільства в людині – основна тема драматургічної творчості. Широчінь жанрового спектра творів. Автор нової форми драм Н комедії.. Перші п'єси «97» і «Комуна в степах». Ствердження драматурга «Народним Малахієм». Драма «97». Тема голоду. епересічна роль у становленні й розвитку української сатиричної комедії. «Комуна в степах» і «Прощай, село» 1919-1930 рр. Тема українського села. Розвиток «Народний Малахій» – трагікомедія «будівництва соціалізму	7/5

	методом руйнування людини», багатотемна симфонія національної трагедії. Засвоєння нових жанрових форм. Трагікомедії «Отак загинув Гуска», «Хулій Хурина», «Мина Мазайло». «Мина Мазайло» – сатирична комедія, присвячена питанням національного відродження України. Тема, ідея, особливості сюжету, засоби гротеску і різьної сатири. «Патетична соната» – нова форма драми, вершина творчості М. Куліша. Нетрадиційна композиція. Три сили: борці за самостійну Україну, Більшовики та монархісти з білогвардійцями. Центральні постаті драми. Мотив України – центральний мотив. «Маклена Граса» – соціально-філософська драма, спрямована проти тоталітаризму, держави абсолютної диктатури, що душить творчу особистість. Мотив «розчавленого дитинства», проблема взаємовідносин митця і влади в тоталітарному суспільстві. Іван Кочерга – видатний творець історичної віршованої драми, мудрий філософ, гуманіст. Широкий часовий діапазон п'єс митця. Філософське осмислення проблем, поетична образність і символіка. Комедія «Фея гіркої мигдалю» – перша українська п'єса драматурга. Возвеличення людей, сильних духом, красивих та благородних. Драма «Алмазне жорно» – одна з героїчних сторінок нашого народу – гайдамацький рух. Драма «Свічине весілля» – барвиста картина міського життя та соціальної боротьби в стародавньому Києві. Образ Івана Свічки – образ яскравої та своєрідної особистості. Образ Меланки – одне з вершинних досягнень драматурга, поетичний символ України – жіноча краса, висока моральність, виняткова стійкість і мужність. Образи київських ремісників. Драматична поема «Ярослав Мудрий» – одна з найдраматичніших сторінок в історії Київської Русі. Історична основа. Трагічна особа епопеї – князь Київської Русі Ярослав Мудрий. Феномен історичної постаті київського князя. Головні та другорядні персонажі. Жіночі характери.	
5.	Тема 5. Драматургія першої половини ХХ століття. Творчість О. Олеся, С. Васильченка, А. Тесленка, К. Буревія, Я. Галана, Ю. Яновського, О. Корнійчука. Драматургія другої половини ХХ століття. Творчість М. Зарудного, О. Коломійця, Я. Верещака, В. Нестайка, А. Крима, А. Шияна, Я. Стельмаха, В. Фольфарочного. Олександр Олесь – проповідник символістських форм в українській драмі. «Трагедія серця», «Осінь», «При світлі ватри», «На свій шлях», «По дорозі в казку» – драматичні етюди – новий жанровий різновид драми. Драматичний етюд «По дорозі в казку». Проблема та проблематика твору. Своєрідність побудови. Смісловий вимір образу юрби. Образна система. Трагедія «Дума про Британку» Юрія Яновського – п'єса золотого фонду радянської драматургії. Монументальність, патетичність, оптимістичність, високий зміст в осмисленні подвигу народу. «Потомки» – спроба показу соціальних та морально-психологічних процесів в умовах соціалістичного будівництва на селі. «Дочка прокурора» – шлях до нової проблематики, нових конфліктів, до	7/5

	глибин морально-етичної сфери суспільних взаємин. «Не стоїть жить» – драма Архипа Тесленка. Проблеми смислу життя, коріння людської несправедливості, ідеалів кохання, непримиренності бідності й багатства, ницості міщанства. Слабкі сторони п'єси. «Патріоти» – комедія. Розвінчання чорносотенства як явища, що впливало з ідеології панівних класів Росії. Пошуки свого героя, теми, нових сценічно-виражальних засобів, прийомів у «Дон Кіхоті із Еттенгайма», «Вантажі», «Вероніці», «99%», «Золотому орлі», «Любові на світанні», «Осередку». П'єси Олександра Корнійчука – художні документи епохи, дзеркало життя. Своя правда про реальне буття Радянської держави, атмосферу і прикмети свого часу. «Загибель ескадри», «Платон Кречет», «Правда», «В степах України», «Фронт» – надбання та своєрідний еталон молодого радянського мистецтва. «Правда», «Загибель ескадри», «Богдан Хмельницький» – художньо вагомий доробок письменника в галузі історичної і героїко-революційної тематики.	
6.	Тема 6. Антологія сучасної української драматургії. Жанрові новації в драматургії зламу XX-XXI ст. Молода драматургія. Ярослав Верещак, Василь Фольварочний, Анатолій Крим, Сергій Лазо, Олександр Мардань, Олексій Заворотній – старійшини сучасної української драматургії. Неда Неждана, Олег Миколайчук-Низовець, Олена Клименко – провідні українські драматурги. Олександр Ірванець, Наталка Ворожбит, Валентин Тарасов, Світлана Лелюх, Анна Багряна, Олександра Погребінська, Леся Демська, Юр Данилюк, Анна Яблонська, Олена Савчук, Анна Багряна, Артем Вишневський, Олександр Вітер, Леся Волошин, Валентин Тарасов, Надія Симчич та ін. – відомі та нові імена в українській літературі. «Коломбіна, П'єро, Арлекін.». Сім театральних казок Світлани Лелюх, 1998 р. «У чеканні театру» (1998 р.), «У пошуку театру» (2003 .) – дві антології сучасної української драматургії. Збірка «Страйк ілюзій» (10 п'єс, 2004 р.) – збірка нових п'єс відомих драматургів. Альманах молодих письменників столиці «Потойбіч паузи», 2005 р. Чотири збірки п'єс «Сучасна Українська Драматургія». Авторські збірки п'єс: Ярослав Верещак «144000» (п'єси-фентезі), 2008 р.; Неда Неждана. «Провокація іншості», 2008 р.; Олександр Мардань. «Я – разный...»; «Десять пьес, которые потрясут мир», 2012 р., «У нас не все дома» 2016 р. Олена Клименко «Святополк, Каспар Гаузер, Насреддін та інші», 2009 р. Антологія. Біографічна драма. Таїна буття», 2015 р. Антологія української жіночої драматургії «Мотанка», 2016 р. Антологія сучасної української монодрами «Голос тихої безодні... ..та інші голоси», 2016 р. Антологія п'єс за біблійними сюжетами «Від неба до землі», 2018 р. Антологія актуальної драми. Революція гідності й гібридна війна. «Лабіринт із криги та вогню, 2019 р. Збірка драматичних творів «Алхімія часу», 2019 р.	8/7

	Антологія сучасної української історичної драми «ЧАСО&ПРОСТІР», 2020 р. Збірка п'єс «Дощ в акваріумах площ». П'ять п'єс для юнацтва, 2021 р. Збірка п'єс «Ажіотаж» Комічні варіації сучасної української драми, 2021 р. Антологія актуальної української драми «Неназвана війна», 2023 р.	
7.	Тема 7. Драматургія Античності. Тестіс – засновник грецької трагедії. Пратін, Херіл, Фрініх – послідовники Теспіса. Есхіл, Софокл і Евріпід – корифеї грецької трагедії. Драматургія Риму. Театральне мистецтво греків: цілісна система світобачення, місце людина – самодостатня цінність. Грецькі міфи – ґрунт драматичної поезії еллінів. Особливості афінської трагедії. Спектаклі грецького театру – «думи про життя». Місце хору в міркуваннях про життя. Есхіл – драматург, «батько трагедії». Естетика Есхілової драми. Зображення божественного страждання в трагедіях «Благальниці», «Перси», «Семеро проти Фів», трилогія «Орестея», «Прометей прикутий». Ідея договору між богами і народом у трагедії «Орестея». Питання про вільну волю людини та її межі – драматична проблематика «Прометея прикутого». Прометей – образ ідеального громадянина, Софокл – видатний грецький трагік. Новаторство Софокла. Переосмислення ідеї долі, фатуму у трагедіях «Антигона», «Аякс», «Едіп-цар», «Трахініянки». «Електра», «Філоктет», «Едіт у Колоні». Софоклівський агон, мотив незнання, трагічна іронія, прийом ретроспекції. єдність місця, часу і сюжету. Антигона – один із найкращих жіночих образів у світовому мистецтві. Питання про двоїстість людини у трагедії. Трагічний вибір людини – результат її належності до законодавства природи та суспільства. Боротьба зі злом – головний зміст античної трагедії «Електра». Електра – найвеличніший поетичний символ войовничої правди. «Едіп-цар» – трагічне зіткнення волі людини із фатумом, неоднозначність істини, перемога культури над дикістю, героїчне самоствердження особистості у змаганні з фатумом. Евріпід – великий грецький драматург, поет-філософ. Творчий доробок. Філософсько-психологічна трагедія. Індивідуалістична мораль самоствердження. Тема кохання, сімейних відносин – головна тема Евріпіда-драматурга. «Іфігенія в Авліді», «Електра». «Медія», «Іпполіт», «Вакханки» – найпопулярніші трагедії Евріпіда. Жіночий психологізм. Розкриття складності людини через сферу кохання у «Медії». «Іпполіт». Доля героїв трагедії – доля людини не господаря своїх вчинків. Арістофан – перший відомий давньогрецький комедіограф, «батько комедії». Тематика і актуальність комедій Аристофана. Протиріччя між новою, антропологічною, плюралістичною та патріархально-полісною мораллю – основа Арістофанівського комізму. Версифікація та комедійна композиція. «Вершники», «Птахи», «Оси», «Хмари», «Лісістрата» – найпопулярніші твори. Образи міфології у бурлеско-фарсовому зображенні («Жаби», «Птахи»), постаті відомих афінян («Жаби», «Хмари»), полісне життя («Жінки в народних зборах», «Лісістрата»).	7/5

	Особливості театру давнього Риму. Тематика репертуару. Публій Теренцій Афр та Тіт Макцій Плавт – видатні римські комедіографи. «Свекруха», «Дівчина з Андроса», «Форміон», «Брати» – найвідоміші комедії Теренція. Комедії Плавта: «Скарб», «Жвалькуватий воїн», «Раб-брехун», «Близнюки», «Золотий горнець», «Амфітріон». Відмінне у драматургів.	
	Тема 8. Театр англійського Відродження. Драматурги-демократи («університетські розуми») – засновники нового театру. Уільям Шекспір – корифей ренесансного театру британської сцени. Драма Шекспіра: трагізм, поєднання піднесеного і земного, композиційна та сюжетна особливості. Драматурги-демократи – засновники нового театру. Драматургія першого періоду творчості Уільяма Шекспіра (1564-1661) – оптимістичного. «Генріх VI», «Річард III», «Король Джон», «Річард II», «Генріх IV» – історичні драми. Показ широкої панорами національного життя. «Комедія помилок», «Приборкання норовливої», «Сон літньої ночі», «Дванадцята ніч», «Два веронці». «Як вам це подобається?», «Кінець справі вінець», «Віндзорські насмішники», «Багато галасу даремно» – блискучі комедії комічних ситуацій і комічних характерів. Специфіка шекспірівського сміху. Основний зміст і лейтмотив комедій. Гуманістичний смисл, шекспірівська мудрість і поетична сила в ранній комедії «Приборкання норовливої». «Два веронці» – романтична комедія Ренессанса. Правда і тонкощі людських переживань у фантастичному та казковому світі. Лірична трагедія «Ромео і Джульєта» – гімн кохання, моральна перемога закоханих над світом зла, над родовою ворожнечою сімейств. Тема, сюжет, конфлікт. Великий майстер трагедії. Другий період творчості Шекспіра – трагічний. Трагедії: «Гамлет принц Данський», «Отелло», «Король Лір», «Макбет», «Антоній і Клеопатра», «Коріолан». Шекспір – художник-мислитель. Глибина трагізму життя. Ренесансний дуалізм людини та світу – трагічна роздвоєність. Загибель і падіння особистості головних героїв – незвичайних людей, яким притаманні титанічні душевні сили. Моральне падіння людини, що призводить до загибелі, – суть трагедії шекспірівських героїв. Гамлет – жертва своєї багородної натури. Отелло – жертва власної довірливості. Король Лір – жертва самовпевненості в своїй значимості. Макбет – жертва властолюбства. Монологи Гамлета, Отелло, Ліра, Макбета – органічне поєднання драматизму та поетичності. Третій період творчості (1608-1612) – романтичний. «Цимбелін». «Зимова казка» і «Буря» – останні твори Шекспіра. Утопічне рішення життєвих протиріч, віра в остаточну перемогу кращого в житті.	6/5
	Тема 9. Драматургія просвітницького раціоналізму. Творча спадщина Франсуа Марі Аруе (Вольтера). Дені Дідро – драматург і теоретик театру. Створення нового драматичного жанру – драми. П'єр Огюстен Карон де Бомарше – послідовник Шекспіра і Мольєра, майстер драматичної інтриги. Драма «Едіп». Драма «Ірена», Трагедії «Заїра», «Магомет, або Пророк	6/7

	Магомет». Тема засудження деспотизму і духовної нетолерантності – основна тематика творів. «Батько сімейства» – найпопулярніша драма Дені Дідро. «Весілля Фігаро» – шедевр Карона де Бомарше. Гострий соціальний зміст комедії. Фігари і Розіна – образи спритних і дотепних слуг. Граф Альмавіва – засліплений ревнивець. П'єр Корнель – представник французької класицистичної трагедії. Трагедії і комедії П'єра Корнеля. П'єси першої («Сід», «Горацій», «Цінна», «Смерть Помпея» та ін.) та другої манери («Родогуна», «Нікомед» та ін.). Сюжетні лінії, проблема морального вибору, мотивування вчинку, трагізм, конфлікт раціонального приборкання пристрастей, психологічно безвихідні ситуації, герої, одержимі роздумами, ідеальними намірами. «Сід» – найвизначніша п'єса Корнеля. Сюжет та герої драми. Драма «Горацій». Сюжет та герої драми. Жан Расін – «французький Шекспір», майстер ліричної трагедії. Трагедія «Андромаха». Сюжетна ситуація кохання без взаємності. «Іфігенія». Багатостороннє розкриття конфлікту між любов'ю і обов'язком. «Федра» – втілення ідей янсенізму. Сюжет. Нерозв'язана дилема – основа трагічної розв'язки.	
10	Тема 10. Жан-Батіст Поклен (Мольєр) – уславлений французький комедіограф, творець жанру «високої комедії». Два періоди творчості. Сатиричний сміх Мольєра. Моралізаторська тенденція класицизму. Гротескова антитеза пристрастей і здорового глузду – основа комедійного конфлікту. «Міщанин-шляхтич», «Тартюф», «Дон Жуан», «Мізантроп» – головні комедії Мольєра. Головні герої комедій – два персонажі, протилежні за характером (протагоніст і антагоніст). Соціальні типи. Критика буржуа. «Міщанин-шляхтич» – критика на дворянство. Журден – комічна фігура французького буржуа. «Жорж Данден». Спотворююча сила грошей – основна ідея. «Тартюф» – викриття єзуїтів. Тартюф – авантюрист і лицемір. «Мізантроп» – комедія моральних позицій. «Грізний» пафос Альцеста-правдолюбця, шукача правди. Джерело комічного – барокова колізія. «Дон Жуан» – драма нереалізованої долі, знеціненого вчинку – найбільш глибокий, філософський, найбільш зухвалий твір Мольєра. Драматичність і безглуздість становища Дон Жуана. Трагічна опустошеність – результат ідеології крайнього індивідуалізму людини-хижака. Жан Ануї – різноманіття творчої палітри. Поділ п'єс на цикли в залежності від жанру і концепції дійсності. Цикл п'єс. Ідейно-художні особливості. Цикли п'єс. «Чорні п'єси» – драми 30-их років. Зіткнення безкомпромісного героя, людини високих моральних якостей із суспільством – основна характеристика п'єс циклу «нові чорні п'єси». «Костюмовані п'єси». «Жайворонок» та «Беккет, або Честь Божа» – дві найбільш значущі драми циклу. Тема та образи. «Рожеві п'єси». Проблематика драм. «Блискучі п'єси». Тема примарного щастя героїв. Сатиричний характер п'єс циклу «колючі п'єси».	7/7
11.	Тема 11. Драматургічний доробок найбільш видатного англійського	6/7

драматурга, теоретика «раціонального» театру кінця XIX-початку XX століття Джорджа Бернарда Шоу – новий етап у розвитку англійської літератури XX століття. Соціально-критична драма. Театральна доля перших п'єс Шоу («П'єси неприємні»): «Будинки вдівця», «Серцеїд», «Професія місіс Уоррен». Висміювання вад буржуазного суспільства. Тема влади грошей у «Будинках вдівця» та «Професії місіс Уоррен» Практичні інтереси героїв, матеріальна вигода, сумнівні джерела доходів, збагачення, лицемірна моральність – тематичне коло п'єс. Анатологія шлюбу-угоди в «Серцеїді». Другий цикл п'єс «П'єси приємні». Проблеми суспільної моралі. Комедія «Зброя і людина» – два ставлення до війни. Прийом любовного трикутника. Протест проти міщанського, приниженого становища жінки в сім'ї в музичній комедії «Кандіда». Знизити велич «зверхлюдини» – основне завдання комедії «Обранець долі». Сім'я, кохання, жіноча емансипація у комедії «Поживемо – побачимо!» «Три п'єси для пуритан» – цикл п'єс. «Учень диявола» – зіткнення двох протилежних характерів. Пізнання істинного призначення людини. «Цезар і Клеопатра» – перша значна історична драма Б. Шоу. Юлій Цезар – ідеал державного діяча, гуманного та справедливого. Клеопатра – хижака і деспот. Засудження політики насилля та воєн, деспотизму, політики окремих вбивств і масового винищення людей у війні. Законність і справедливість в комедії «Звернення капітана Брассбаунда». «Людина і зверхлюдина» – велика філософська комедія, твір багатьох ідей, модернізована історія Дон Жуана. Сцена в пеклі – один із кращих зразків драми-дискусії Шоу. Зв'язок ідеї розвитку життя з ідеями рівності та свободи. «Другий острів Джонна Булля» – п'єса для співвітчизників-ірландців. Зіткнення двох протилежних ставлень до ірландців. «Майор Барбара» – найгостріша соціальна драма. Висміювання філантропічної Армії спасіння. «Хворий гуманізм». Різка критика лікарів у драмі «Дилема лікаря». Тема сім'ї та шлюбу в «Шлюбних путях», «Мезальянсі», «Першій п'єсі Фанні». Проблема внутрішньої та зовнішньої культури в «Пігмаліоні». Релігійна тема у «Викритті Бланко Поснета» та «Андроклі і левові». П'єси-памфлети. Вершина творчості Шоу. «Дім, де розбиваються серця» – п'єса про повну духовну деградацію панівної верхівки Англії. Грандіозна «метабіологічна драма» «Назад до Муфасаїла» – 5 епізодів історії людства: «На початку», «Євангеліє братів Барнебас», «Це трапилось», «Трагедія літнього чоловіка», «На межі думки». Довголіття – ключ до всіх питань життя. Оптимістичність утопії Шоу. «Свята Іоанна» – найбільш досконала історична драма. Трагічний характер п'єси. Проблема долі видатної особистості в суспільстві посередностей. «Політичні екстраваганці»: «Візок із яблуками» та «Гірко, але правда». Жанр (невеличкі ексцентричні п'єси гумористично-фантастичного характеру) для критики буржуазної демократії.	
---	--

	Відображення гострої політичної ситуації в комедії «На міліні». «Простачок із Нежданих островів» – сатиричне бачення Страшного суду. «Міліонерша» – продовження думки про доцільність існування людей. «Женева» – «політична екстраваганця». Заперечення всіх різновидів фашизму. «В золоті дні доброго короля Карла». Чотири історичних особи, два способи мислення. Спрямування на необхідність достеменної свободи і справжньої справедливості в усьому. «Хитромудрі байки» – серія сцен.	
12.	Тема 12. Готгольд-Ефраїм Лессінг – фундатор німецького театру XVIII століття. Лессінгова естетика театру. Веймарська класика. Фрідріх Шиллер і Йоганн Фольфганг Гете – основні представники веймарської класики. Шиллер – засновник жанру історичної драми в європейській літературі. Трагедія «Емілія Галотті» – найдосконаліший твір, зразок естетичних настанов Лессінга. Штюрмерські п'єси Шиллера. Проблематика. Драма «Розбійники». Трагічна доля молодого Карла Моора – штюрмерського героя. Спільне та відмінне в Карла Моора і Гамлета. Франц Моор – втілення корисливості, лицемірності, злістності. «Підступність і кохання, або Луїза Міллер» – «міщанська» трагедія. Історія кохання. Обстоювання ідеї позастанових почуттів. Соціальна психологія – основа внутрішнього конфлікту Луїзи і Фердінанда. Філософська кульмінація драми. Перемога вродженої моральності. «Дон Карлос, інфант іспанський» Тема та ідея. Робесп'єр – раб історії і жертва власних ідей. «Марія Стюарт» – історико-метафізична драма, глибокий психологічний твір. Вияв суперечливої діалектики загального, окремого і одиничного в історичній особі. Дві королеви – дві жінки. Трагізм образу Єлизавети. Трагізм образу Марії. «Вільгельм Телль» – драма, легенда про Телля. Тема боротьби швейцарських кантонів за свою незалежність. Образи Штауффахера і Телля – головних персонажів драми, селяни і природа в драмі. Драма «Гец фон Берліхінген із залізною рукою» – перший визначний твір Гете. Реальний історичний персонаж, зразок для наслідування. Трагедія «Егмонт». Ідея трагічного зіткнення вільнолюбної особистості з фатальними силами. Типовий штюрмерський герой, трагічна монада. Філософська трагедія «Фауст» – вершина світової літератури, найвище досягнення творчості Гете. Образи трагедії. Фауст у пошуках вищої істини. Розв'язання проблеми смерті. Возвеличення цінності життя. Еуген Бертольд Фрідріх Брехт – німецький драматург. Теорія та основні принципи «епічного театру» Творчий доробок драматурга – заклик до розуму людства. Драми «Вааль», «Бій барабанів серед ночі», «У нетрях міст» – перші драми Б. Брехта. Творчий задум. Перший сценічний успіх «Життя Едуарда II» «Матінка Кураж та її діти. Хроніка з часів 30-літньої війни» – вирок світові насильства і корисливості, голос перестороги, трагічна притча нового часу. Сучасний смисл драми через події 30-літньої війни. Розвінчання загарбницької війни, порочного зв'язку «маленької» людини з війною. Образ маркітантки Кураж, комерсантки Анни Фірлінг – центральний образ драми.	7/7

	Діти Кураж, Ейліф, Швейцеркас та Катрін – алегорія чеснот. Трагічна доля дітей війни. «Життя Галілея» – відповідальність перед людством за наслідки наукових відкриттів – основний лейтмотив філософської драми.	
13	Тема 13. Іспанська драматургія. Кастилія – колиска іспанського ренесансного театру. Лопе Фелікс де Вега Карпіо – найяскравіший представник ренесансної драматургії в Іспанії. Педро Кальдерон де ла Барк – найяскравіший представник «золотого віку» іспанської драматургії. Творчий внесок у барокову драму. «Фуенте Овехуна». «Зірка Севільї», «Кращий алкальд – король», «Собака на сіні», «Дівчина із глечиком», «Дурненька», «Валенсійська вдова». «Мудрець у себе на батьківщині», «Кара – не помста», «Учитель танців» – найпопулярніші драматичні твори Лопе де Веги. Художні особливості комедій «плаща і шпаги». Псевдоісторична і міфологічна тематика п'єс Лопе де Веги. Творець жанру героїчної комедії. Комедії про кохання: рушійна сила сюжету, стрімкий темп, комізм обставин, комізм характерів, несатиричний сміх. «Фуенте Овехуна» («Овече джерело») – героїчна комедія. Ідея народної монархії. Волелюбна Лауренсія – справжня ренесансна жінка. Боротьба за скривджену честь – типовий іспанський елемент. Релігійно-філософський містицизм Кальдерона в «аутосі». Кальдерон-комедіограф. Драми честі. Сюжет та головна думка драми «Чарівний маг». Сюжет, бароковий комізм та символи у комедії «Дама-привид» «Життя – це сон» – драма-шедевр. Лейтмотив та провідна тема драми. Творча спадщина Федеріко Гарсії Лорки. Ідейно-тематична स्वाєрідність, жанрово-стильова неповторність. Творча спадщина Федеріко Гарсії Лорки. Ідейно-тематична स्वाєрідність, жанрово-стильова неповторність.	6/7
14	Тема 14. Моріс Метерлінк – найвидатніший драматург Бельгії, засновник символістського театру. Ідейно-художні особливості нового типу драми. Концепція «театру мовчання», створення п'єси-бесіди душі. Істотні риси «Театру Смерті» і «Театру надії». Філософські символи драми Метерлінка. Поетика загадкової недоторканості, таємничі натяки, містичного страху і неземної краси – втілення принципів мистецтва у казці «Принцеса Мален», одноактівках «Непрошена» та «Сліпці», драмі «Пеліас Меліванда». «Смерть Тентажіля». Тема упокорення долі та протистояння фатуму. Тема опору людському злу, фатальним силам в п'єсах-казках «Аглавена і Салізетта» та «Аріана і «Синя борода». «Сестра Беатриса» – тема служіння Богу і жаги життя. Тема справжнього героїзму, честі й любові у історичній драмі Монна Ванна» та п'єсі-легенді «Жуазель». Перша комедія М.Метерлінка. Тема лицемірства і жадоби до грошей. «Синій птах» – найвідоміший твір видатного драматурга-символіста світлалірична феєрія про вищі цінності людського буття. Романтична драма «Бургомістр Стільмонда». Самопожертва як істинна людяність.	6/6
15	Тема 15. Роль Генріка Ібсена в розвитку світової драматургії і театру. Комедія кохання – перша значна п'єса Ібсена Боротьба за престол – крупна народно-історична драма Ібсена. Єдиний	6/7

	народ в Норвегії – центральна ідея п'єси. «Бранд» та «Пер Гюнт» – особливий жанр філософсько-символістської драми. Протирічний індивідуалістичний ідеал Г. Ібсена в «Бранді» та «Пер Гюнті» Героїчність, патетичність та демонстративність Бранда. Пер Гюнт – дрібна людина в символічному образі великого масштабу. Розкриття ролі інтелекту в житті і поведінці людини: «Столпы общества», «Кукольный дом». Активні люди в драмах Ібсена, проблема жіночої емансипації, звільнення від церковного фанатизму, нові форми капіталістичного виробництва – теми «Геди Габлер» та інших п'єс Ібсена. Мистецтво композиції, сконцентрований сюжет, багатоплановий діалог пізньої драми, виразність деталей, висока ідейність і правда життя, – показники неперевершеної майстерності драматурга.	
	ВСЬОГО ГОДИН	100/90

Індивідуальні завдання
Навчальний проект
(індивідуальне навчально-дослідне завдання)

Теми

Всеволод Нестайко. Драматичні твори.
Ярослав Стельмах. Драматичні твори.
Драматичні твори Олексія Заворотнього.
Драматургія Ярослава Верещака, жанрове багатство.
Драматургія Василя Фольварочного. Жанрове багатство.
Комедії та трагікомедії Василя Фольварочного.
Соціально-побутові драми Василя Фольварочного.
Політичні драми Василя Фольварочного.
Драматургія Анатолія Крима.
Драматург Олександра Мардань.
Одноактна українська драматургія.
«Жажда екстриму», «Осінь в Вероні», «Звідки беруться діти»
«Дзвінок із минулого», «Ігри з мобілками», «Ой, мамочка».
«Квартет на двох», «Біс в ребро», «Заповіт цнотливого бабника».
Сучасні драматурги.
Творчі почерки Я. Верещака,
Творчий почерк Неди Нежданої,
Творчий почерк Олега Миколайчука-Низовця.
П'єси на біблійну тематику.
Сучасні дитячі драматурги.
Сергій Лазо. Твори.
П'єси Світлани Лелюх.
Драматургія Олександра Марданя.

Біографічна драма.

Історична драма.

Ігор Бондар-Терещенко.

Драматург Олена Клименко.

П'єси для дітей та молоді.

П'єси Наталки Максимчук.

П'єси Надії Симчич.

П'єси Олександра Вітра.

Українська монодрама.

Неда Неждана. Драматичні твори. Жанрове розмаїття.

Олександра Погребінська. П'єси.

Олексій Росич, Юрій Паскар, Артем Вишневський. Драматичні твори.

Світлана Новицька, Артем Вишневський, Ганна Багрянцева. П'єси.

Сучасна українська комедія.

Вимоги до оформлення тексту викладу теми самостійної роботи та ІНДЗ:

- текст подається в формі реферату обсягом від 15 до 20 сторінок відповідно за планом.
- зразок титульного аркуша реферату повинен включати:
- повну назву університету, факультету та кафедри;
- посередині назва реферату, індивідуального науково-творчого завдання, яка виділяється жирним шрифтом, назву теми великими літерами, наприклад:
- справа, нижче під назвою зазначається ППП студента, який виконав роботу (завдання) і ППП керівника курсу;
- внизу аркуша по центру вказується місто навчального закладу та рік виконаної роботи (Див. на наступній сторінці);
- план роботи пишеться на окремому аркуші;
- кожен пункт плану розпочинається з нової сторінки;
- текстовий матеріал подається 14-им шрифтом, з міжрядковим інтервалом 1;
- абзацний відступ – 1;
- виділення значущих понять здійснюється жирним курсивом, або ж буквами слів «у розбивку»;
- заголовки кожного пункту плану подаються жирним шрифтом;
- обов'язковими є посилання на авторів, праці яких цитують. Також в описовому тексті викладу проблеми зазначаються автори та їх праці. Студент повинен чітко вказати, хто про який аспект писав, тобто чий матеріал актуалізовано у письмовому викладі;

-використані ілюстрації розміщаються зразу під текстом, де вони згадуються, або ж на окремій сторінці. Написи здійснюються курсивом під фото.

- вкінці подається список літератури за алфавітом, який теж оформляється згідно до вимог написання студентських робіт. За основу беремо вимоги навчального посібника Грипич С. Н., Буравкової Л. М. «Інформаційна культура: теоретичні засади та досвід» (2018 р.)

Зразок оформлення титульної сторінки

Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний університет
Кафедра театральної режисури

Самостійна робота

Роль Генріка Ібсена в розвитку світової драматургії і театру або ж

Індивідуальне науково-творче завдання

Творчий почерк Олега Миколайчука-Низовця.

Виконала

студентка II курсу

спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»

спеціалізації «Режисер драматичного театру»

Наталія Анатоліївна Федорчук

Науковий керівник

кандидат педагогічних наук, доцент

Зоя Олександрівна Захарчук

Зразок оформлення списку використаних джерел:

Список використаної літератури

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХУІІ–ХУІІІ століття : Навч. посібник / Г. Й. Давиденко, М. О. Величко. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 292 с.
2. Малютіна Н. П. Українська драматургія кінця ХІХ–початку ХХ століття : навч. посіб. / Н. П. Малютіна. – Київ : Академвидав, 2010. – 256 с.
5. Неназвана війна. Антологія актуальної української драми. Упорядники О. Миколайчук, Н. Мірошніченко. – Київ : НЦТМ ім. Л. Курбаса, Видавництво «Світ знань», 2023. – 512 с.
6. Олег Миколайчук-Низовець. Алхімія часу. Збірка драматургічних творів. – Київ : Світ знань, 2019. – 348 с.
3. Українська драматургія: Антологія: У 4 т. Т.4 /автори-упорядники Т. Є, Назарова, О. І. Безгін, Р. Г. Коломієць; за заг. ред. М. Ю. Резніковича; худож.-оформлювач Б. П. Бублик. – Харків: Фоліо, 2010. – 474 с. – (Укр. літ-ра, Колекція).
4. Часопростір. Антологія сучасної української історичної драми : збірка п'єс /упоряд. Надія Мірошніченко. – Київ : Саміт-книга. 2020. – 512 с.

Рекомендований список літератури допоможе в доборі матеріалів до зазначеної теми:

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХУІІ–ХУІІІ століття : Навч. посібник / Г. Й. Давиденко, М. О. Величко. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 292 с.
2. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ поч.–ХХ століття: Навч. посібник / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
3. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. Посібник / Г. Й. Давиденко, Г. М. Стрельчук, Н. І. Гречаник. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 504 с.
4. Західноєвропейський театр і великі режисери. Частина І. // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2005 – № 7. – С. 2–47.

5. Історія української літератури ХІХ ст. (70-90-ті роки): У 2 кн. : Підручник / О. Д. Гнідан, Л. С. Дем'янівська, С. С. Кіраль та ін. ; За ред. О. Д. Гнідан. – Київ : Вища шк., 2002. – Кн. І. – 575 с.
6. Історія української літератури ХІХ ст. : У 2 кн. Кн. 1 : Підручник / За ред. М. Г. Жулинського. – Київ : Либідь, 2005. – 656 с.
7. Історія української літератури ХІХ ст. : У 2 кн. Кн. 2 : Підручник / За ред. М. Г. Жулинського. – Київ : Либідь, 2005. – 712 с.
8. Малютіна Н. П. Українська драматургія кінця ХІХ–початку ХХ століття : навч. посіб. / Н. П. Малютіна. – Київ : Академвидав, 2010. – 256 с.
9. Українська драматургія. Антологія: У 2-х т. Т. 1, кн. 1 /Авт.-упорядники І. Є. Назарова, Р. Г. Коломієць, За заг. редакцією О. І. Бензгіна; Худож.-оформлювач Б. З. Бублик. – Харків: Фоліо, 2008. – 795 с. – (Укр. літ., Колекція).
10. Українська драматургія. Антологія: У 2-х т. Т. 2, кн. 2 /Авт.-упорядники І. Є. Назарова, Р. Г. Коломієць, За заг. Редакцією О. І. Безгіна; Худож.-оформлювач Б. З. Бублик. – Харків: Фоліо, 2008. – 828 с. – (Укр. література, Колекція).
11. Українська драматургія: Антологія: У 4 т. Т. 3 /автори-упорядники Т. Є. Назарова, О. І. Безгін, Р. Г. Коломієць; за заг. ред. М. Ю. Резніковича; худож.-оформлювач Б. П. Бублик. – Харків: Фоліо, 2010. – 506 с. – (Укр. літ-ра, Колекція).
12. Українська драматургія: Антологія: У 4 т. Т.4 /автори-упорядники Т. Є, Назарова, О. І. Безгін, Р. Г. Коломієць; за заг. ред. М. Ю. Резніковича; худож.-оформлювач Б. П. Бублик. – Харків: Фоліо, 2010. – 474 с. – (Укр. літ-ра, Колекція).
13. Шалагінов Борис. Зарубіжна література. Від античності до початку ХІХ ст. : Іст.-естет. нарис. – Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 360 с.
14. Шедеври світової драматургії /Переклад, передмова і коментарі Р. Г. Коломійця; Худож.-оформлювач Б. П. Бублик. – Харків : Фоліо, 2010. – 636. – (Укр. л-ра, Колекція).

Допоміжна

1. Антологія української драматургії. – Київ : Мистецтво, 2004. – 464 с.
2. Ажіотаж. Комічні варіації сучасної української драми : збірка п'єс / упоряд. Юлія Скибицька. – Київ : Саміт-книга, 2021. – 460 с.
3. Голос тихої безодні та інші голоси. МоноЛІТ. Антологія сучасної української монодрами : моноп'єси / упоряд. Надія Мірошниченко. – Київ : “Видавництво “Фенікс”, 2016. – 320 с.

4. Белецкая Л. К. Украинский советский драматический театр [Учебное пособие для театральных институтов и институтов культуры]. – Київ : Вища школа. Гол. изд-во, 1984. – 223 с.
5. Білоус П. В. Історія української літератури XI-XVIII ст. : навч. посіб. / П. В. Білоус. – Київ : ВЦ «Академія», 2009. – 424 с.
6. Борис Грінченко. Твори в 2 т. Т. 2. Повісті. Драматичні твори / упоряд. В. В. Яременка ; гриміт. А. Г. Погрібного, В. В. Яременка; Ред. тому А. Погрібний. – Київ : Наукова думка, 1991. – 608 с.
7. Верещак Ярослав. 144000 : п'єси-фентезі / Я. Верещак ; упоряд. і авт. передм. О. Є. Бондарева. – Київ : Нац. центр театр. мистец. ім. Леся Курбаса. 2008. – 344 с.
8. Верещак Я. Інша драма. Антологія експериментальних українських п'єс /Я. Верещак, О. Вітер, О. Миколайчук-Низовець, Н. Неждана, О. Танюк. – Київ : НЦТМ ім. Л. Курбаса, Видавництво “Світ знань”, 2019. – 210 с.
9. Від неба до землі. Антологія п'єс за біблійними сюжетами / упоряд. Ярослав Верещак. – Київ : Фенікс, 2018. – 448 с.
10. Володимир Самійленко. Поетичні твори. Прозові твори. Драматичні твори. Переспіви та переклади, статті та спогади / Вступ. ст., упор. і приміт. М. Г. Чорнопиского ; Ред. тому П. І. Орлик. – Київ : Наукова думка, 1990. – 608 с.
11. Дощ в акваріумах площ. П'ять п'єс для дітей та юнацтва. Збірка. Упорядник Надія Мірошніченко / НЦТМ імені Леся Курбаса/. – Київ, 2021. – 184 с.
12. Лабіринт із криги та вогню : Антологія актуальної драми. Революція гідностей гібридна війна / упоряд. Неда Неждана, Олег Миколайчук-Низовець. – Київ : Смолоскип, 2019. – 432 с.
13. Клименко Олена. Святополк, Каспар Гаузер, Насреддін та інші : п'єси / упоряд. і авт. передм. Я. М. Верещак ; Всеукр. благод фонд «Гільдія драматургів України». – Київ, 2009. – 264 с.
14. Леся Українка. Твори в двох томах. Том І. Поетичні твори. Драматичні твори / упор. О. Ф. Ставицького, вступ. ст. Л. І. Міщенко. – Київ : Наукова думка, 1986. – 608 с.
15. Красильникова О. П. Історія українського театру XX сторіччя : [Монографія] О. П. Красильникова. – Київ : Либідь, 1999. – 208 с.
16. Лавріненко Юрій. Розстріляне Відродження : Антологія 1917–1933: Поезія – проза – драма – есей / упорядков., передм., післям. Ю. Лавріненка; Післямова Є. Сверстюка. – Київ : Смолоскип, 2008. – 976 с.

17. Малютіна Н. П. Українська драматургія кінця ХІХ–початку ХХ століття : аспекти родо-жанрової динаміки : Монографія /Малютіна Н. П. – Одеса : Астроспринт, 2006. – 352 с.
18. Неждана Неда. Провокація іншості : П'єси. – Київ : Український письменник, 2008. – 277 с.
19. Неназвана війна. Антологія актуальної української драми. Упорядники О. Миколайчук, Н. Мірошніченко. – Київ : НЦТМ ім. Л. Курбаса, Видавництво «Світ знань», 2023. – 512 с.
20. Олег Миколайчук-Низовець. Алхімія часу. Збірка драматургічних творів. – Київ : Світ знань, 2019. – 348 с.
21. Семенюк Г.Ф. Українська драматургія 20-их років : Посібник для вчителя / Г. Ф. Семенюк. – Київ : РВЦ «Проза», 1993. – 202 с.
22. Сулима М. Українська драматургія ХVІІ-ХVІІІ ст. / НАН України. Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : Фоліант : Стилос, 2005. – 367 с.
23. Страйк ілюзій. Збірка п'єс: Антологія сучасної української драматургії. – Київ : Основа, 2004.
24. Сучасна українська драматургія. Випуск перший. – Київ : Український письменник, 2005. – 253 с.; Випуск другий. – 2006. – 260 с.; Випуск третій. – Київ : Український письменник, 2007. – 265 с.; Вип. 4. / Укоряд. і авт. Передм. Я. М. Верещак. – Київ : Український письменник, 2007. – 344 с.
25. Українська драматургія ХІХ–ХХ століть : Михайло Старицький. Іван Карпенко-Карий. Іван Кочерга. – Київ : Наукова думка, 2006. – 408 с.
26. Українська класична п'єса. Т. 1. – Київ : Мистецтво, 1952. – 707 с.; Т. 2. – Київ : Мистецтво, 1952. – 558 с.; Т. 3. – Київ : Мистецтво, 1952. – 606 с.
27. Таїна буття. Біографічна драма. Антологія /Багряна А., Верещак Я., Герасимчук В. та ін. – Київ : Світ знань, 304 с.
28. У чеканні театру : Антологія сучасної української драматургії. – Київ : Смолоскип, 1998.
29. У пошуку театру : Антологія молоді драматургії. – Київ : Смолоскип, 2003. – 546 с.
30. Часо&простір. Антологія сучасної української історичної драми : збірка п'єс /упоряд. Надія Мірошніченко. – Київ : Саміт-книга. 2020. – 512 с.

Інформаційні (інтернет) ресурси (на допомогу студенту-досліднику)

1. <http://www.mon.gov.ua> – сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <http://dsmsu.gov.ua/index/ua> – сайт Національної академії наук України.
3. <http://www.dffd.gov.ua/> – сайт Державного фонду фундаментальних досліджень.

4. <https://www.education.ua/ua/universities/315/> – Рівненський державний гуманітарний університет.
5. <http://hudped.rv.ua/pro-nas/kafedri/teatralno%D1%97-rezhisuri/> – кафедра театральної режисури РДГУ
5. <http://www.setlab.net> – Лабораторія СЕТ – Науково-технічна лабораторія новітніх інформаційних технологій.
6. <http://presa.ua/informacijnij-zbirnik-ta-komentari-ministerstva-osviti-I-nayki-ukraini/html> – Журнал «Інформаційний збірник для освітян
7. <https://pedpresa.ua/about> – Освітній портал Педагогічна преса
8. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
9. <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3> – Наукова бібліотека імені М. Максимовича
10. https://www.youtube.com/channel/UCHwnYqtTz_ark_-ZlkaVg1Q – Рівненська обласна бібліотека.
11. <http://dulletin.kpi.ua/> – журнал «Наукові вісті».

17. Питання для проміжного контролю знань

1. Драматургія нової літератури. Творчість Івана Котляревського та Григорія Квітки-Основ'яненка – перших класиків української.
2. Становлення нової української літератури. Драматургічна творчість Тараса Шевченка, Марка Кропивницького, Михайла Старицького, Панаса Мирного, Івана Франка, Лесі Українки, Степана Васильченка.
3. Збагачення української літератури 1900 рр. новими реалістичними творами П. Мирного, Івана Франка, Івана Карпенка-Карого, Марка Кропивницького, Михайла Старицького.
4. Драматургічна творчість Миколи Куліша, Володимира Винниченка та Івана Кочерги. Домінанти творчості.
5. Драматургічна творчість Олександра Олеся, Степана Васильченка, Архипа Тесленка.
6. Драматургічна творчість Костя Буревія, Ярослава Галана, Юрія Яновського, Олександра Корнійчука.
7. Драматургія Миколи Зарудного, Олексія Коломійця, Ярослава Верещака, Всеволода Нестайка, Анатолія Крима, Аатолія Шияна, Ярослава Стельмаха, Василя Фольварочного.
8. Драматургія Ярослава Верещака, Василя Фольварочного, Анатолія Крима.
9. Драматургія Сергій Лазо, Олександра Марданя, Олексія Заворотнього.
10. Творчий доробок Неди Нежданої, Олега Миколайчука-Низовця, Олени Клименко.

11. Драматургія Світлани Лелюх, Надії Симчич.
12. Драматургія Олександра Ірванця, Олександра Вітра, Наталки Ворожбит, Валентина Тарасова, Анни Багряної (3 на вибір)
13. Драматургія Олександри Погребінської, Лесі Демської, Юри Данилюка, Анни Яблонської, Олени Савчук, Анни Багряної, Лесі Волошин, Артема Вишневського (3 на вибір)
14. Драматургія Античності. Есхіл, Софокл і Евріпід – корифеї грецької трагедії. Драматургія Риму.
15. Уільям Шекспір – корифей ренесансного театру британської сцени.
16. Творча спадщина Франсуа Марі Аруе (Вольтера), Дені Дідро, П'єра Огюстена Карона де Бомарше.
17. Творчість П'єра Корнеля, Жана Расіна, Жана-Батіста Поклена (Мольєр), Жана Ануя.
18. Драматургічний доробок Джорджа Бернарда Шоу.
19. Драматургія Готгольда-Ефраїма Лессінга – фундатор німецького театру ХУІІІ століття. Лессінгова естетика театру.
20. Веймарська класика. Драматичні твори Фрідріха Шиллера і Йоганна Фольфганга Гете.
21. Творчий доробок драматурга Еугена Бертольд Фрідріха Брехта.
22. Драматургія Гергарта Йогана Роберта Гауптмана.
23. Драматургія Лопе Фелікс де Вега Карпіо, Педро Кальдерона де ла Барка.
24. Творчий доробок Гарсія Лорки.
25. Драматургічні твори Моріса Полідора Марі Бернара Метерлінка.
26. Драматургічна спадщина Генріка Югана Ібсена.
27. Драматургія Августа Стріндберга.
28. Твори драматургів-абсурдистів: Семюеля Беккета, Славоміра Мрожека, Гарольда Пінтера,
29. Твори драматургів-абсурдистів: Фернандо Аррабаля, Жаррі Альфреда, Ежена Йонеску, Альбера Камю.

